Tweede Kamer der Staten-Generaal

2

Vergaderjaar 2026–2027

36 889 Wijziging van de Archiefwet 1995 ter verruiming van de mogelijkheden om archiefbescheiden die in een archiefbewaarplaats berusten en die persoonsgegevens bevatten, ter raadpleging en gebruik beschikbaar te stellen

Nr. 13

GEWIJZIGD AMENDEMENT VAN HET LID STRAATMAN C.S. TER VERVANGING VAN DAT GEDRUKT ONDER NR. 12[1]

Ontvangen 22 september 2026

De ondergetekenden stellen het volgende amendement voor:

In artikel II, eerste lid, onderdelen a en b, wordt in de voorgestelde artikelen I na de voorgestelde onderdelen D telkens een onderdeel ingevoegd, luidende:

Da

Aan artikel 8.4 worden drie leden toegevoegd, luidende:

5. Indien een geadopteerde verzoekt om informatie in andere vorm uit documenten met betrekking tot diens adoptie die voor blijvende bewaring bij het Nationaal Archief berusten, laat de rijksarchivaris, voor zover het verzoek betrekking heeft op informatie waaruit de herkomst en afstamming van bloedverwanten van de geadopteerde tot en met de tweede graad blijkt, het belang van de geadopteerde in beginsel zwaarder wegen dan het belang van de bescherming van de persoonlijke levenssfeer van een ander, behoudens voor zover de persoonlijke levenssfeer van de ander hierdoor onevenredig zou worden geschaad.

6. Een geadopteerde van twaalf jaar of ouder kan zelfstandig een verzoek om informatie uit andere vorm doen als bedoeld in het vijfde lid.

7. Het vijfde en zesde lid zijn van overeenkomstige toepassing op een afstammeling van een geadopteerde die verzoekt om informatie met betrekking tot de adoptie van diens ouder of grootouder.

Toelichting

Met dit amendement wordt binnen de Archiefwet 2026 voorzien in een algemene beslisregel voor de belangenafweging door de archivaris ten aanzien van de verstrekking van informatie (persoonsgegevens van derden) aan een geadopteerde en/of diens nakomelingen uit afstands- en/of adoptiedossiers die bij het Nationaal Archief berusten.

[1] Vervanging i.v.m. een wijziging in de ondertekening.

kst-36889-13
ISSN 0921 - 7371
's-Gravenhage 2026

Op 2 juli 2026 heeft het kabinet excuses aangeboden aan vrouwen die tussen 1956 en 1984 gedwongen werden om hun pasgeboren baby's af te staan. Nog altijd zijn afstandsmoeders op zoek naar hun kinderen, en zijn kinderen op zoek naar hun moeder. Informatie uit de afstand- en adoptiedossiers die bewaard worden in o.a. het Nationaal Archief kan voor hen doorslaggevend blijken in de zoektocht naar elkaar en het ontdekken van de eigen ontstaans- en/of familiegeschiedenis. Dat dergelijke informatie over de eigen ontstaansgeschiedenis van groot belang is, volgt onder meer uit het Europees Verdrag voor de Rechten van de Mens en het Internationaal Verdrag voor de Rechten van het Kind. De Tweede Kamer heeft reeds uitgesproken volledige toegang tot dossiers te willen bewerkstelligen [1], toch zijn echt grote doordraken tot op heden uitgebleven.

Binnen bestaande wet- en regelgeving lopen geadopteerden tegen beperkingen en drempels aan bij de inzage van de dossiers aan. In het Pels Rijcken-advies van februari 2025 wordt ingegaan op de bestaande wet- en regelgeving en worden mogelijkheden geschetst om belemmeringen weg te nemen en inzage mogelijk te maken[2]. Het kabinet beoogt het advies uit te voeren in de voorgenomen Wet afbouw interlandelijke adoptie en vereenvoudiging identiteitsherstel. Met dit amendement wordt één van de in het advies genoemde mogelijkheden versneld ingevoerd. Ten aanzien van de inzage in de bijzondere of strafrechtelijke persoonsgegevens van derden in afstands- en adoptiedossiers die bij het Nationaal Archief berusten, adviseert de landsadvocaat in genoemd advies namelijk het volgende:

«*7.20 De wetgever zou de mogelijkheid tot het bieden van inzage in de archiefbescheiden kunnen verruimen door een specifieke wettelijke grondslag te creëren voor het raadplegen van bijzondere en/of strafrechtelijke persoonsgegevens in afstands- en/of adoptiedossiers door geadopteerden en hun nakomelingen. Ook bij aanwezigheid van een dergelijke grondslag zal, gezien de rechtspraak van het EHRM en de HR[74], evenwel een belangenafweging verricht moeten worden.*»

Aangezien inmiddels velen van de afstandsmoeders die gedwongen waren hun pasgeboren baby's af te staan op leeftijd zijn, zijn de indieners van mening dat het gewenst is om binnen de Archiefwet 2026 voorzien in een algemene beslisregel voor de belangenafweging door de archivaris ten aanzien van het verstrekken van informatie (persoonsgegevens van derden) aan een geadopteerde en/of diens nakomelingen uit afstands- en/of adoptiedossiers die bij het Nationaal Archief berusten. Hierbij zij aangemerkt dat, zoals uiteengezet in het voorgenoemde Pels Rijcken-advies, evenwel een belangenafweging verricht zal moeten worden, waarbij de wetgever middels dit amendement borgt dat het belang van de geadopteerde in beginsel zwaarder weegt dan het belang van de bescherming van de persoonlijke levenssfeer van de bloedverwant tot en met de tweede graad, met de waarborg dat het niet tot het onevenredig schaden van de persoonlijke levenssfeer van diegene dient te leiden.

Straatman
Tijmstra
Bikkers
Bikker

[1] Zie motie Michon-Derksen c.s., Kamerstuk 33 836, nr. 114.
[2] Advies inzage afstands- en/of adoptiedossier, bijlage bij Kamerstuk 31 265, nr. 134.